

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

מבוא לתולדות יפן המסורתית ותרבותה - 46105

תאריך עדכון אחרון 28-07-2017

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 4

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: לימודי אסיה

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר ב'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): ד"ר דני אורבך

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: dannyorbach@gmail.com

שעות קבלה של רכז הקורס: יום רביעי, 14:00-15:00, חדר 6123

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

כיצד נוצרה יפן - המדינה שמרתקת כה רבים במערב, והאומה האסיאתית הראשונה שהצליחה להפוך למעצמה מדרג ראשון בעידן המודרני? המיתוס היפני מספר שהאיים המרכזיים של הקיסרות נוצרו מטיפות צלולות שנטפו מחרבותיהם של האלים, וכי השושלת הקיסרית "הנצחית והלא מנותקת" שלה הוקמה בידי צאצאיה הישירים של אלת השמש. אבל יש גם דרך שונה לספר את הסיפור: מסע ארוך בזמן של קונפדרציות שבטים שאימצה אלמנטים חשובים מתרבויות סין וקוריאה, את הממשל הריכוזי ואת הדת הבודהיסטית; אוסף משפחות מורחבות שהתגלגל, כגולם של פרפר, למדינה קיסרית, לשלטון אצולה מתוחכם וזוהר, ומשם - לארץ פיאודלית שסועה בקרבות.

בקורס נלמד על יפן משחר ההיסטוריה ועד לפתיחתה למערב במאה ה-19. נדבר על אצילות ואצילי החצר האלגנטיים והמתוחכמים של התקופה הקלאסית, ונקרא ברומן הראשון שנכתב בהיסטוריה; נדון בבודהיזם מסורתי ואזוטרי, פנאטיות דתית, במדיטציה ובתורת הזן. נמשיך עם תולדותיהם של הסמוראים, "אנשי הסוס והקשת", השוגונים, שליטיה הצבאיים של המדינה, הנינג'ה החרישיים ויתר הלוחמים שהתפרסמו לימים, ונראה כיצד הם עיצבו את יפן כמדינה צבאית ופיאודלית במשך מאות רבות של שנים. נלמד ונחווה את התרבות היפנית המסורתית - שירת הטנקה וההייקו, מוזיקת החצר, תיאטרון הנו והקבוקי. ולבסוף, נדבר גם על אנשים פשוטים - סוחרים, איכרים, נוודים, ציידים ונזירים - גברים ונשים - שתורמו מכרעת לעיצובה של התרבות וההיסטוריה ביפן המסורתית.

הקורס יתנהל כסקירה היסטורית מסביבות המאה ה-6 לספירה ועד לסוף התקופה הפיאודלית ב-1868. הציון ייקבע באמצעות מבחן בקיאות רב ברירתי (אמריקאי), שיהיה מבוסס על ההרצאות וחומר הקריאה.

מטרות הקורס:

להכיר את ההיסטוריה והתרבות של יפן המסורתית.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

בסיום הקורס, הסטודנטים ירכשו ידע נרחב על היסטוריה יפנית מסורתית, הנחות היסוד שמאחורי התרבות היפנית הקדם-מודרנית, והאופן שבו יפן השפיעה על המרחב המזרח אסיאתי ועוצבה על ידו. כמו כן, באמצעות הדוגמא היפנית נראה כיצד נוצרת מדינה ריכוזית משורשים שבטיים ופיאודליים.

דרישות נוכחות (%) :

אין דרישת נוכחות

שיטת ההוראה בקורס: הרצאות פרונטליות עם קטעי סרטים, אודיו ווידאו

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:
שבוע 1: התחלות: יפן בשחר ההיסטוריה
19 ו-21 במרץ

קריאה:

יעקב רז, המיתולוגיה היפנית (הוצאת מפה – סדרת מיתוסים, 2000), ע"ע 9-20, 32-36, 43-47, 56-59.

Mark Teeuwen, "What used to be called Shinto: The Question of Japan's Indigenous Religion", in Karl Friday, ed., *Japan Emerging: Premodern History to 1850* (Boulder, Colo.: Westview Press, 2012), pp.66-75.

"Accounts of the Eastern Barbarians, History of the Kingdom of Wei", in *Sources of Japanese Tradition*, ed. Tsunoda Ryūsaku et. al., pp.6-9 (New York: Columbia University Press, 1958) -hereafter cited as SOJT

שבוע 2: "בעל הפולחן הוא בעל השלטון": בודהיזם, קונפוציאניזם וראשית הקיסרות היפנית
26 במרץ (יום שני בלבד)

קריאה:

יורי פינס, גדעון שלח ומיכל בירן, עורכים, כל אשר מתחת לשמיים – תולדות הקיסרות הסינית (הוצאת האוניברסיטה הפתוחה, 2011), כרך I, ע"ע 206-215, 237-244, 261-269, כרך II, ע"ע 510-529.

Douglas Fuque, "Centralization and State Formation in Sixth- and Seventh- Century Japan", in *Japan Emerging*, pp.98-107.

"The Seventeen Article Constitution of Prince Shotoku", SOJT, pp.49-53

חופשת פסח

שבוע 3: תקופת נארה והניסיון ליצור מדינה ריכוזית
9 ו-11 באפריל

קריאה:

Ross Bender, "Emperor, Aristocracy and the Ritsuryō State: Court Politics in Nara", in *Japan Emerging*, pp.110-119.

Edicts of Emperor Shōmu and Empress Shotoku, SOJT, pp.106-108

שבוע 4: תקופת הייאן: יפן הקלאסית בשיאה
16 באפריל (יום שני בלבד)

קריאה:

Mikael S. Adolphson, "Oligarchy, Shared Rulership and Power Blocs", in *Japan Emerging*, pp.120-134.

"יוגאו: פרק מתוך סיפור גנג'י", בתוך מבחר הסיפור היפני, ערך: דונלד קין, ליקט: דוד שחר (תל אביב: הדר, 1957), ע"ע 27-48

ס" שונאגון, "פנקס הכר" (ספר הכרית), בתוך מבחר הסיפור היפני, ע"ע 49-50

שבוע 5: עליית הסמוראים ומלחמת גמפי
23 ו-25 באפריל

קריאה:

Ethan Segal, "The Shōen System", in *Japan Emerging*, pp.166-176.
Karl F. Friday, "The Dawn of the Samurai", in *Japan Emerging*, pp.177-186.
"מסיפורי הייקה", בתוך מבחר הסיפור היפני, ע"ע 63-66.

שבוע 6: הנחש והסוס: השוגונאט הראשון ותקופת קמקורה
30 באפריל, 2 במאי

קריאה:

Andrew Edmund Goble, "The Kamakura Shogunate and the Beginning of Warrior Power", in *Japan Emerging*, pp.189-198.
William M. Bodiford, "Medieval Religion", in *Japan Emerging*, pp.223-230.
קאמו נו צ'ומי, "דין וחשבון על צריפי", בתוך מבחר הסיפור היפני, 67-79.

שבוע 7: קיסר מורד וסמוראי בוגד: הרסטורציה של קנמו ותקופת מורומאצ'י
7 ו-9 במאי

קריאה:

Andrew Edmund Globe, "Go-Daigō, Takauji, and the Muromachi Shogunate", in *Japan Emerging*, pp.212-222.
Hitomi Tonomura, "Gender Relations in the Age of Violence", in *Japan Emerging*, pp.267-276.
"שלושת הכהנים", בתוך מבחר הסיפור היפני, ע"ע 95-102.

שבוע 8: פביליון הזהב: חברה, תרבות ואומנות בתקופת מורומאצ'י
16 במאי (יום רביעי בלבד)

קריאה:

זיאמי, פי הבאר (מחזה נו), תרגמו: כינרת נוי ואריאל סימקין (הוצאת המתרגמים: 2002)
יושידה קנקו, קטעים מ"עשבי בטלה", מבחר הסיפור היפני.

שבוע 9: הארץ במלחמה
21 ו-23 במאי

קריאה:

Mary Elizabeth Berry, *Hideyoshi* (Cambridge, Mass.: Harvard University Press, 1982), pp.8-35.

סרט (קגמושה) – אנחנו נצפה בסרט בכיתה. מי שלא יצליח לראות את כל הסרט בכיתה, חייב לראות אותו בבית. הסרט יכלל בחומר הבחינה.

שבוע 10: הזמיר שלא שר: תקופת המאחדים

קריאה:

Lee Butler, "The Sixteenth Century Reunification", in *Japan Emerging*, pp.311-319.
"The Burning of Enryaku Temple", *SOJT*, 314-321.

שבוע 11: סיפור על ארבעה מעמדות: פוליטיקה, חברה ומשטר בתקופת טוקוגאווה
4 ו-6 ביוני

קריאה:

Philip Brown, "The Political Order", in *Japan Emerging*, pp.321-331.
Michael Laver, "A Whole New World (order): Early Modern Japanese Foreign Relations, 1550-1850", in *Japan Emerging*, pp.333-342.
Denis Gainty, "The New Warriors: Samurai in Early Modern Japan", in *Japan Emerging*, pp.342-353.
David L. Howell, "Urbanization, Trade and Merchants", in *Japan Emerging*, pp.356-364.
Tokugawa Ieyasu, "Laws governing the Military Household", "Military Government and the Social Order" *SOJT*, 335-339.

שבוע 12: העולם הצף: איך זה להיות יפני בתקופת טוקוגאווה?
11 ו-13 ביוני

קריאה:

מסיפורי איהארה סייקאקו, בתוך מבחר הסיפור היפני, ע"ע 105-118
מצואו באשו, "הדרך הצרה לאוקו", בתוך מבחר הסיפור היפני, 125-133
Ueda Akinri, "The Cauldron of Kibitsu", from *Tales of Moonlight and Rain: Japanese Gothic Tales*, translated by Anthony E. Chambers (New York: Columbia University Press, 1971), pp.141-153.
Frank Chance, "Ukiyo Asobi: Urban Arts and Entertainments in Early Modern Japan", in *Japan Emerging*, pp.366-376.

שבוע 13: ענני סערה: משטר טוקוגאווה במשבר
18 ו-20 ביוני

קריאה:

Danny Orbach, *Curse on this Country: The Rebellious Army of Imperial Japan* (chapter 1)

שבוע 14: סיכום ומסקנות
25 ו-27 ביוני

חומר חובה לקריאה:

ספר הלימוד שלנו יהיה *Emerging Japan* בעריכת קארל פריידי, ותוכלו לעקוב גם אחרי הסיפור הבסיסי בעברית ב"פן המסורתית" של בן שילוני. בנוסף נקרא מאמרים גם מספרים אחרים, וקטעי סיפור מ"מבחר הסיפור היפני".

לפירוט ראו למעלה ברשימת הנושאים, מתחת לכל נושא.

חומר לקריאה נוספת:

-

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 100 %

הרצאה 0 %

השתתפות 0 %

הגשת עבודה 0 %

הגשת תרגילים 0 %

הגשת דו"חות 0 %

פרויקט מחקר 0 %

בחנים 0 %

אחר 0 %

מידע נוסף / הערות:

-